

POLITICA BENEFICIALĂ A PAPEI CLEMENT AL VI-LEA ÎN DIECEZA DE ORADEA

Răzvan Mihai NEAGU*

THE BENEFICIAL POLICY OF POPE CLEMENT VI IN THE DIOCESE OF ORADEA

Abstract

The aim of this study is to present and analyse the involvement of pope Clement VI in the appointments of the various religious benefits in the dioceses of Oradea. Thus, the French pontiff actively involved himself in the appointments of the bishops of Oradea. The key moment of this enterprise, as well as its departure point, was represented by the papal acts on October 8th 1325, through which pope John XXII reserved his exclusive right to appoint the bishops of Győr, Oradea, Pécs and Transylvania. Starting from this moment, which marks the official beginning of the papal involvement in the Eastern Hungarian dioceses, the French pontiffs substituted themselves to the local church institutions in granting the various ecclesiastical positions. The bishopric of Oradea comprised the following archdeaconships: Bihor, Bekes, Homorog, Călata, Zeghalm, Coleser. The most intense beneficial policy in the diocese of Oradea was led by pope Clement VI, who appointed 23 canons and one bishop, Dumitru on July 15th 1345. At Oradea were appointed canons, especially from the kingdom of Hungary, although there were also some of foreign origin, out of whom stood out those of Italian origin. The ecclesiastical benefits in the bishopric of Oradea were given by Clement VI at the intervention of some extremely influential persons, both laic and ecclesiastical, whose desire was to reward their close relatives with such positions that granted financial income. In many cases in which ecclesiastical persons intervened, the main issue was the distribution of religious benefits to close relatives.

Key words: Beneficial policy, Clement VI, Oradea, Canon, chapter.

Între anii 1309-1377, datorită unui complex de evenimente, care nu intră în atenția prezentului studiu sediul papalității a fost transferat de la Roma la Avignon. În acest interval de timp la conducerea Sfântului Scaun s-au aflat numai pontifi de origine franceză: Clement al V-lea (1305-1314), Ioan al XXII-lea (1316-1334), Benedict al XII-lea (1334-1342), Clement al VI-lea (1342-1352), Inocențiu al VI-lea (1352-1362), Urban al V-lea (1362-1370) și Grigore al XI-lea (1370-1378). Papii francezi au dat dovadă de o competență singulară în administrarea și conducerea bisericii, mecanismele de guvernare ale acesteia fiind concentrate la nivelul persoanei pontifului. Unul dintre aspectele care caracterizează papalitatea avignoneză a fost politica beneficală, cu alte cuvinte, dreptul suveranului pontif de a dispune de beneficiile ecleziastice¹ majore și minore. Din prima categorie

---

* Colegiul Tehnic Turda (doctor în istorie), neagurazvan10@yahoo.com

¹ Prin beneficiu ecleziastic denumim orice funcție bisericească, majoră sau minoră, care are atașat un venit.

face parte și funcția episcopală, subiectul studiului nostru, iar din a doua canonicatele și demnitățile capitulare. Procesul de centralizare și concentrare a numirilor în funcții ecleziastice de către papalitate a început efectiv la 27 august 1265 prin decretala *Licet ecclesiarum* emisă de Clement al IV-lea. Acest proces a fost continuat de Ioan al XXII-lea, considerat fondatorul regimului de la Avignon, care a emis două constituții apostolice *Ex debito* (15 septembrie 1316) și *Execrabilis* (19 noiembrie 1317), prin care, practic, și-a asigurat monopolul numirilor în majoritatea demnităților ecleziastice seculare sau regulate, majore sau minore². Acest fapt a avut consecințe inclusiv la nivelul diecezei de Oradea.

Potrivit registrelor de dijme papale dintre anii 1332-1337, episcopia de Oradea cuprindea șase arhidiaconate (protopopiate): Bihor, Bekes, Homorog, Călata, Zeghalm, Coleșer³. Din punct de vedere canonic, episcopul de Oradea era sufragantul arhiepiscopului de Caloccea⁴. Problema originii episcopiei de Oradea a fost des abordată de istoriografie și a fost lămurită fără putință de tăgadă. Începuturile acestei dieceze sunt legate de personalitatea regelui Ladislau I cel Sfânt (1077-1095)⁵. Nu vom mai insista asupra acestui subiect.

În general, politica beneficală a papilor de la Avignon a avut două componente: intervenția asupra funcției episcopale și intervenția supra capitlului, catedral în cazul de față.

Intervenția asupra funcției episcopale. Activitatea episcopului Dumitru. Punctul de plecare al intervenției papale în episcopia de Oradea îl reprezintă actul din 8 octombrie 1325 emis la Avignon de Ioan al XXII-lea, prin care pontiful francez își rezerva dreptul exclusiv de a-i numi pe episcopii de Győr și Oradea⁶. Cu toate acestea se constată o defazare între programul papal și realitatea din dieceza de Oradea, deoarece episcopul Andrei I de Báthori a fost ales în 1329 de membrii capitlului catedral, după cum rezultă din Statutele acestei instituții⁷.

În timpul pontificatului lui Clement al VI-lea la conducerea diecezei de Oradea a păstorit episcopul Dumitru de Futak (1345-1372). Acesta este singurul episcop de Oradea din secolul al XIV-lea, al cărui act s-a numire s-a păstrat. Dumitru a fost primul episcop de Oradea numit numit de un papă, Clement al VI-lea la 15 iulie 1345⁸. Actul deciziei papale se constituie într-o adevărată declarație de supremație pontificală asupra diecezei orădene. Demnitatea de episcop fusese trecută în rezerva papală încă din 1325. Clement al VI-lea a menținut această decizie, fapt confirmat în actul de numire: *păstrându-ne pentru rândul acela în chip osebit pe seama hotărârii noastre numirea la această biserică*⁹. Pontiful francez declara fără echivoc că în privința numirii episcopului de Oradea, *nu se poate amesteca*

² Guillaume Mollat, *Les Papes d'Avignon (1305-1378)*, Paris, 1912, p. 386-399; Bernard Guillemain, *Les Papes d'Avignon 1309-1376*, Paris, 2000, p. 51-55; Jörg Erdmann, *Quod est in actis non est in mundo. Päpstliche Benefizialpolitik in sacrum imperium des 14. Jahrhunderts*, Tübingen, 2006, p. 35-42; Jean Favier, *Les Papes d'Avignon*, Fayard, Paris, 2006, p. 224-259; Jorge Diaz Ibañez, *La provisión pontificia de beneficios eclesiásticos en el reino de Castilla durante el período avignonés. Estado de la investigación en Lusitania Sacra*, 22, 2010, p. 63-84.

³ DIR C, XIV, III, p. 41-121.

⁴ *Ibidem*, p. 253.

⁵ Despre începuturile episcopiei de Oradea a se vedea: Joannis de Thwroc, *Chronica Hungarorum in Scriptorum Rerum Hungaricarum*, ed. Jonannis Georgii Schwandtneri, Vindobonae, 1766, p. 165, 196; Bunyitay Vincze, *A váradi püspökség története alapításától a jelenkorig. I A váradi püspökök a püspökség alapításától 1566. évig*, Nagyvárad, 1883, p. 29-35 (în continuare *A váradi püspökség története I*); Bunyitay Vincze, *A váradi káptalan legrégibb Statutumai*, Nagyvárad, 1886, p. 10 (în continuare *A váradi káptalan*); Cronica pictată de la Viena în Izvoarele istoriei românilor, vol. XI, ed. Gheorghe Popa Lisseanu, București, 1937, p. 76, 83; Ștefan Pascu, *Voievodatul Transilvaniei*, vol. IV, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989, p. 304; Ioan Aurel Pop, *Românii și Maghiarii în secolele IX-XIV*, Editura Tribuna, Cluj-Napoca, 2003, p. 145; Liviu Borcea, *Bihorul medieval*, Editura Arca, Oradea, 2005, *passim*; Simon de Keza, *Cronica Ungurilor în Izvoarele istoriei românilor*, vol. IV, traducere de G. Popa-Lisseanu, Editura Saeculum I.O., București, 2010, p. 71.

⁶ DIR C, XIV, II, p. 160-161.

⁷ *Andreas Briccii de Bathor in episcopum electus et consecratus* cf. DRH C, XIV, p. 689.

⁸ Konrad Eubel, *Hierarchia Catholica Medii Aevi sive Sumorum Pontificum, S.R.E. Cardinalium Ecclesiarum Antistitum Series Ab Anno 1198 Usque Ad Annum 1431 Perducta E Documentis Tabularii Praesertim Vaticanis Collecta, Digesta*, Edita Per Conradum Eubel, Monasterii Sumptibus et Typis Librariae Regensbergianae, 1913, p. 515.

⁹ DIR C, XIV, IV, p. 246.

nimeni afară de noi¹⁰. În continuarea bulei papale, pontiful face o scurtă caracterizare a noului episcop, Dumitru: *ne-am îndreptat ochii minții noastre spre tine, prepozitul bisericii sfântului Petru din Buda Veche, din dieceza de Vesprim, care ești rânduit în tagma preoției, însemnat prin învățătura ta, prin curăția vieții tale, prin purtarea ta cinstită, prin înțelepciunea în cele duhovnicești și purtare de grijă în cele lumești, ca și prin destoinicia altor mari virtuți, după cum am aflat din mărturii vrednice de crezare¹¹. Ținând cont de această caracterizare, decizia papală a fost: *te numim pe tine- care, în temeiul celor de mai sus, ești pe voia noastră și a zișilor frați- la acea biserică de Oradea, și te punem în fruntea ei ca episcop și păstor, încredințându-ți pe deplin grija și ocârmuirea bisericii de Oradea, atât în cele duhovnicești, cât și în cele lumești¹².**

Pe baza documentului papal se poate afirma că noul episcop era un cleric de carieră, fiind rânduit în treapta preoției și având, probabil o cultură solidă, pe care ar fi putut-o dobândi printr-o pregătire universitară. Date sigure despre aceasta nu sunt disponibile. În documentul din 1342, prin care regele Ludovic I reconfirma privilegiile episcopiei de Oradea, Dumitru era caracterizat ca *prepozitul de Buda, credinciosul nostru capelan și om de încredere¹³*. Ierarhul era deci, un apropiat al regelui, membru al anturajului său intim.

Dumitru a fost cel mai important episcop al diecezei orădene din secolul al XIV-lea, având cea mai îndelungată păstorie, 27 de ani. Cariera ecleziastică a lui Dumitru a debutat la Buda, unde în 1324 este pomenit canonic, iar în 1331, în cadrul amplei acțiuni de colectare a veniturilor papale din Ungaria, viitorul episcop a fost numit în postul de subcolector al dijmelor pontificale în dieceza orădeană¹⁴. Între 1332-1342 a deținut un post de canonic la Oradea, iar în 1339 este numit canonic de Zagreb¹⁵. Intrând în anturajul regal și remarcându-se prin fidelitatea față de monarhul ungar, în 1341 Dumitru este recompensat de Carol Robert de Anjou cu o donație funciară. Ascensiunea lui Dumitru cunoaște o accelerare, după moartea lui Carol Robert. Astfel, în 1342, Dumitru a fost cel care a dus vestea încoronării lui Ludovic de Anjou la Roma și probabil și la Avignon. La întoarcere, în semn de mulțumire, noul rege îi acordă funcția de prepozit de Buda. Conform tradiției, după încoronare și regele Ludovic parcurge pelerinajul la mormântul Sfântului Ladislau, la Oradea, donând cu această ocazie noi domenii episcopiei orădene¹⁶.

Pe de altă parte Dumitru era un personaj cunoscut la curtea papală din Avignon. Astfel, papa Clement al VI-lea l-a recompensat pe prepozitul Dumitru cu diverse funcții pentru serviciile însemnate prestate față de curie: este numit canonic de Zagreb, iar după moartea episcopului Andrei Băthori (1345) este numit ca urmaș al acestuia.

Episcopul Dumitru de Oradea a rămas atașat de curtea regală ungară. Astfel, el a îndeplinit o serie de misiuni diplomatice pentru Ludovic I de Anjou, la curtea domnului Țării Românești, Nicolae Alexandru. În 1355 regele amintea de misiunea diplomatică a episcopului de Oradea¹⁷. Consecința directă a acestei misiuni diplomatice a fost acceptarea suzeranității ungare asupra Valahiei, deoarece în documentul adresat episcopului de Oradea, regele face referire la *Alexandrum Bozorabi Wayuodam nostrum Transalpinum¹⁸*. Episcopul Dumitru a contribuit decisiv la normalizarea raporturilor dintre Ungaria și Țara Românească, după bătălia de la Posada, conducând o serie de solii la voievodul Nicolae Alexandru, care în prima parte a domniei (ante 1359) a promovat o politică de apropiere

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*, p. 246-247.

¹² *Ibidem*, p. 247.

¹³ DIR C, XIV, IV, p. 113.

¹⁴ A váradi püspökség története I, p. 184.

¹⁵ Jakubinyi György, Romániai Katolikus, Erdélyi Protestáns és Izraelita Vallási Archontológia, Verbum, Kolozsvár, 2010, p. 91; Bossányi Árpád, Regesta Supplicationum. A Pápai Kérvénykönyvek Magyar Vonatkozású Okmányai Avignoni Korszak, I. Kötet, VI. Kelemen Pápa 1342-1352, Stephaneum Nyomda, Budapest, 1916, p. 302.

¹⁶ A váradi püspökség története I, p. 185.

¹⁷ Eudoxiu Hurmuzaki, Documente privitoare la istoria românilor (ed. N. Densușianu), I, 2 București, 1890, p. 37-38, Istoria militară a poporului român, vol. II, Editura Militară, București, 1986, p. 119.

¹⁸ Maria Holban, Din cronica relațiilor româno-ungare în secolele XIII-XIV, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1981, p. 145.

față de regatul angevin.

Episcopul Dumitru s-a remarcat și ca un mecena al artelor. Astfel, în anul 1370, el a comandat meșterilor sculptori Martin și Gheorghe din Cluj trei statui de bronz reprezentându-i pe cei trei regi sfinți ai Ungariei, Ștefan, Emeric și Ladislau, ele fiind amplasate pe piața nordică a catedralei¹⁹. Aceste statui au fost distruse de turci în anul 1660, când Oradea a fost anexată Imperiului Otoman²⁰.

Păstorirea lui Dumitru la Oradea a coincis cu o epidemie de ciumă. Teritoriul episcopiei a fost afectat în mare măsură, fapt care a determinat depopularea unor zone. În acest context s-a produs o apropiere între Dumitru și români, care urmau să fie colonizați în unele zone deținute de episcop. Astfel, la 17 iulie 1349 Dumitru făcea cunoscută o decizie a sa în legătură cu populația românească: *dorind să înzestrăm cu mulțime de norod pământul sau moșia noastră numită Ventere, am hotărât să hărăzim lui Petru voievodul, fiul lui Stanislau, judele aceluia sat Ventere, această milostivire osebită, ca să poată și să aibă dreptul de a păstra un preot român atâta vreme cât va fi pe placul voinței noastre, fără de nicio dare sau vreo altă plată, ce s-ar cuveni să ni se dea nouă potrivit dreptului <nostru> de stăpânire*²¹. Relația episcopului catolic cu românii a survenit într-un moment de criză pentru episcopia orădeană, grav afectată de ciumă, care a produs depopularea unor zone. Dumitru a acceptat ca pe teritoriul episcopiei sale să funcționeze un preot român, deci ortodox, care urma să strângă în jurul său o comunitate pentru a repopula o posesiune episcopală. În acest scop Dumitru îl scutește pe preotul român de orice dare datorată, conform dreptului de patronat al episcopului.

Dumitru a fost un personaj cu puternice conexiuni atât la nivel politic, cât și la nivel ecleziastic. El a știut să-și asigure protecția unor personaje influente. Astfel, la 4 decembrie 1345, papa Clement al VI-lea a aprobat o cerere a episcopului de Oradea, potrivit căreia Dumitru dorea să-l gratifice pe Bertrnad, cardinal-preot al Bisericii Sf. Marcu din Roma și fost prepozit de Oradea, cu o rentă viageră în valoare de 450 de florini de aur, pentru apărarea drepturilor diecezei de Oradea la curtea papală²². Episcopul spera, ca prin acest gest, să atragă sprijinul fostului prepozit al Oradiei, care putea interveni pe lângă pontiful francez.

Episcopul Dumitru al Oradiei a obținut în anul 1357 o serie de privilegii ecleziastice din partea papei Inocențiu al VI-lea. Acordarea acestora este un semn al aprecierii de care se bucura episcopul la Avignon. Astfel, pontiful francez îi îngăduie ierarhului orădean să-și facă testamentul, să numească doi notari, să poată acorda îngăduința pentru 24 de persoane din Ungaria de a face un pelerinaj la Ierusalim. Cea mai importantă concesie făcută de Inocențiu al VI-lea episcopului, a fost ca acesta să poată acorda împreună cu biserica din Oradea, beneficii ecleziastice, pentru o perioadă de trei ani²³. Prin intermediul acestei prevederi, suveranul pontif îi delega episcopului o prerogativă pontificală. Inocențiu al VI-lea a făcut o importantă concesie, din punctul de vedere al politicii beneficale. În ianuarie 1357, la cererea episcopului Dumitru, papa aprobă numirea preotului Dumitru, fiul lui Pavel din Oradea într-un canonicat la Agria, respectiv al lui Pavel, fiul lui Matei într-un canonicat la Pécs²⁴. La 5 iulie 1350 este atestat un vicar general al episcopului Dumitru, în persoana lui Grigore, lectorul bisericii din Oradea²⁵. În ultima parte a vieții episcopul Dumitru s-a îmbolnăvit de podagră. Despre acest fapt pomenește un document excepțional din 6 iulie 1366, prin care episcopul orădean cere papei milostivirea de a i se acorda ieratarea de păcate, de către confesorul său, în clipa morții. Acest act prezintă

¹⁹ A váradi püspökség története I, p. 188; G. Arion, Sculptura gotică din Transilvania, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1974, p. 47; Marin Matei Popescu, Sculptura medievală în piatră din Țările Române, Editura Meridiane, București, 1985, p. 12; Virgil Vătășianu, Istoria artei feudale în Țările Române, Centrul de studii transilvane, Cluj-Napoca, 2001, p. 319.

²⁰ Istoria Românilor, vol. IV De la universalitatea creștină către Europa patriilor, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 741.

²¹ DIR C, XIV, IV, p. 491.

²² *Ibidem*, p. 278; A váradi püspökség története I, p. 192-193.

²³ DRH C, XI, p. 68-69.

²⁴ *Ibidem*, p. 70.

²⁵ DIR C, XIV, IV, p. 544.

starea de sănătate precară a episcopului, care suferă tot timpul de podagră și de dureri la mâini (*continua egritudine podagre et chiragra laborans*)²⁶.

Dumitru s-a stins la 7 decembrie 1372, fiind înmormântat în catedrala din Oradea în capela înălțată de el în cinstea Sfântului Dumitru²⁷. Pentru posteritate imaginea celui mai important episcop de Oradea din secolul al XIV-lea a rămas una pătată, în ciuda numeroaselor sale realizări. Acest fapt s-a datorat mențiunilor negative despre acest ierarh consemnate de Statutele capitlului din Oradea: *Huic successit Demetrius episcopus, qui dicto Andreas factus cupidior, nos lesit multipliciter in nostris iuribus, et alienavit plurimas possessiones et terras episcopatus Waradiensis per suam negligentiam. Hic anno Domini MCCC. septuagesimo secundo, die septima mensis Decembris obiit, obstinatus in malo, cum salutaribus monitis plurium ex nobis et etiam fratris sui uterini inductus, confiteri sacramentis corporis et sanguinis Domini ac extreme unctionis muniri noluerit*²⁸.

Intervenția papală asupra capitlului catedral de la Oradea. În cazul capitlului din Oradea dispunem de un document excepțional, care prezintă organizarea internă a capitlului. Este vorba despre Statutele Capitlului din Oradea, act redactat, potrivit editorilor lui în jurul anilor 1374-1375. Numărul canonicilor care alcătuiesc capitlul catedral era fixat la 24. La acest număr se mai pot adăuga încă doi canonici, care vor beneficia de o jumătate de prebendă fiecare. Acordarea canonicatelor, a prebendelor corespunzătoare lor, precum și a demnităților în cadrul capitlului, era, la început, o competență și o prerogativă a episcopului de Oradea. Într-un mod ciudat, Statutele nu menționează nimic despre implicarea papală în aceste numiri, știut fiind faptul că în secolul al XIV-lea pontifii francezi de la Avignon și-au impus politica beneficală și asupra diecezei orădene, acordând canonicate și alte beneficii. Demnitățile la nivelul capitlului (prepozit, lector, cantor) trebuiau conferite numai canonicilor de Oradea. O parte redusă a canonicilor aveau demnități în cadrul capitlului catedral al bisericii din Oradea. Cei mai importanți demnitari capitulari erau: prepozitul, lectorul, cantorul și custodele. Fiecare dintre cei șase arhidiaconi ocupau în mod automat și un post de canonic. Politica beneficală a papalității în cadrul diecezei de Oradea a fost inaugurată de Ioan al XXII-lea la 2 iulie 1320, când pontiful francez atribuia un canonicat lui Mihail, fiul comitelui Choka²⁹. Ioan al XXII-lea a numit în cadrul capitlului catedral al diecezei de Oradea, nouă canonici, atestați în documentele emantate de cancelaria pontificală.

Aceste numiri de canonici efectuate de un papă demonstrează faptul că politica beneficală a pontifilor francezi, deși la început, a atins inclusiv cele mai îndepărtate dieceze ale lumii creștine, cum era cazul Oradiei. Ioan al XXII-lea a fost primul papă, care și-a impus viziunea, din punctul de vedere al politicii beneficale, asupra diecezei orădene. Această viziune va fi continuată și dezvoltată de urmașii săi.

Cea mai intensă politică beneficală în cadrul diecezei de Oradea a dus-o papa Clement al VI-lea. Acest papă francez a reluat în forță politica beneficală a lui Ioan al XXII-lea, abandonată de predecesorul său, Benedict al XII-lea.

Prima numire a unui canonic la Oradea de către Clement al VI-lea intervine la 21 august 1342. Pontiful aproba cererea cardinalului preot al bisericii Sf. Marcu din Roma, Bertrand, care solicita pentru Ladislau de Zekeres (sat în comitatul Satu Mare), cleric al diecezei Transilvaniei, un canonicat la Oradea³⁰. Ladislau este numit efectiv la 13 martie 1343³¹. Beneficiind și de sprijinul lui Andrei, fostul episcop de Oradea (decedat între timp, dar care se pare că a intervenit la Curie pentru a-și susține apropiatul), Ladislau primește la 28 august 1345 de la papă, o demnitate în cadrul capitlului orădean³². La rândul său, Toma, fostul voievod al Transilvaniei a cerut papei (la 12 septembrie 1345), o demnitate la

²⁶ DRH C, XIII, p. 176.

²⁷ A váradi püspökség története I, p. 193.

²⁸ A váradi káptalan, p. 18-19.

²⁹ DIR C, XIV, I, p. 363-364.

³⁰ DIR C, XIV, IV, p. 99; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 305.

³¹ *Ibidem*, p. 118.

³² *Ibidem*, p. 250.

Oradea pentru Ladislau, care era caracterizat *om de aproape*³³. Din analiza celor de mai sus reiese faptul că Ladislau de Zekeres era un personaj cu multe contacte la nivel înalt. Astfel, pentru el au intervenit la curia papală, un cardinal, Bertrand, un fost episcop de Oradea și un fost voievod al Transilvaniei.

La 24 noiembrie 1342 Clement al VI-lea îi acorda un canonicat la Oradea lui Bonioan de Campello, care putea să păstreze arhidiaconatul de Arad și canonicatul bisericii din Cenad³⁴. Acest personaj era italian de origine, din orașelul Campello (Umbria). Dintr-un document papal anterior emis la 5 octombrie 1342 aflăm că Bonioan de Campello era un personaj însemnat la curtea regală ungară, fiind capelanul fostului rege, Carol Robert. După moartea acestuia a fost păstrat în anturajul curții regale de Ludovic de Anjou. La data mai sus menționată, italianul cerea un beneficiu ecleziastic în dieceza de Strigoni³⁵. Clement al VI-lea îi aprobă cererea, dar beneficiul din această dieceză nu poate depăși ca venit 60 de mărci, dacă era cu păstoria sufletelor, respectiv 40 de mărci, fără această sarcină. De asemenea, italianul primește îngăduința papală de a păstra arhidiaconatul de Arad și canonicatul și prebenda bisericii din Cenad. Bonioan de Campello ajunge omul de încredere al regelui Ludovic de Anjou, la 28 septembrie 1345, el este menționat ca ambasadorul monarhului ungar la Avignon³⁶. Ulterior la 31 martie 1346, Bonioan de Campello devine capelan al papei Clement al VI-lea, calitate în care primește un nou canonicat și o prebendă la Pécs³⁷. Poziția socială înaltă la care ajunge acest personaj este confirmată la 12 mai 1347, când papa îi îngăduie să strângă, timp de cinci ani, veniturile beneficiilor sale, chiar dacă nu rezida în mod permanent acolo³⁸. Această îngăduință era o concesie importantă făcută de pontiful francez, una dintre condițiile primirii unui post ecleziastic fiind rezidența permanentă în respectiva unitate bisericească. Bonioan de Campello ajunge în 1348 episcop de Bosnia³⁹.

Canonicatele din diversele dieceze ale lumii creștine se puteau constitui în răsplata pentru diferite servicii prestate unui personaj influent, cum ar fi regele, care își folosea influența pe lângă papă pentru ca acesta să aprobe o astfel de numire. La 7 mai 1343 Ludovic de Anjou, regele Ungariei cere și primește de la Clement al VI-lea un canonicat la Oradea pentru Ladislau, paroh de Cristian și cleric al diecezei de Praga⁴⁰. Acesta era învățătorul ducelui Ștefan, fratele regelui. Papa îi îngăduie lui Ladislau să păstreze canonicatul și prebenda bisericii de Győr și un beneficiu legat de păstoria sufletelor în Transilvania. De asemenea, Ladislau primește cu această ocazie și o demnitate în cadrul ierarhiei capitulare⁴¹. Tot la 7 mai 1343 regele Ungariei cere și obține de la papă un canonicat în așteptarea prebendei la Oradea, pentru Andrei al lui Emeric din Debreu (sat în Ungaria), calificat drept omul său de încredere⁴². Andrei poate păstra un beneficiu legat de păstoria sufletelor în biserica din Vác.

Numirile de canonici nu puteau ocoli practica nepotismului. Marii demnitari ecleziastici și laici ai Ungariei au dorit să-și gratifice rudele cu posturi de canonic. La 26 mai 1343 Ștefan, episcopul ales de Cenad cere și obține de la papă un canonicat, o prebendă și o demnitate la Oradea, pentru nepotul său, Gall al lui Benedict, care poate păstra canonicatul bisericii din Pécs⁴³. O altă numire de canonic, care se încadrează în practica nepotismului s-a produs la 15 februarie 1344, când Toma, comite de Ujvár a obținut de papă, un canonicat la Oradea pentru Ștefan al lui Luca, nepotul său. Acesta era cleric în dieceza Agria⁴⁴. Pe baza documentelor, aflăm că Ștefan al lui Luca nu s-a

³³ *Ibidem*, p. 253.

³⁴ *Ibidem*, p. 110; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 307.

³⁵ *Ibidem*, p. 103.

³⁶ *Ibidem*, p. 258.

³⁷ *Ibidem*, p. 296.

³⁸ *Ibidem*, p. 358.

³⁹ Konrad Eubel, *op. cit.*, p. 142.

⁴⁰ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 305.

⁴¹ DIR C, XIV, IV, p. 130.

⁴² Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 306.

⁴³ DIR C, XIV, IV, p. 142; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 306.

⁴⁴ *Ibidem*, p. 172.

mulțumit cu simplul post de canonic la Oradea, dorind și o demnitate în cadrul ierarhiei capitulare. Astfel, la 14 septembrie 1345, Toma, comitele de Ujvár cerea de la papă o asemenea funcție⁴⁵. Din scrisoarea adresată către pontiful francez reiese că, la data mai sus menționată, Ștefan a intrat în posesia canonicatului, dar încă aștepta prebenda. Respectivul Ștefan mai deținea canonicate în bisericile din Zagreb, Veszprém și Transilvania⁴⁶. O solie la curia papală, putea fi un prilej excelent pentru un ambasador de a cere pontifului, un post de canonic pentru o ruda a sa. Astfel, la 15 septembrie 1345 Pavel de Gara, solul regelui Ludovic de Anjou la Clement al VI-lea cere și obține un canonicat și o prebendă la Oradea, pentru fratele său, Ladislau de Győr⁴⁷.

În cadrul sistemului feudal, un personaj cu o mare influență politică își răsplătea apropiatăii, familiarii cu diverse posturi. Printre acești familiari puteau fi și preoți, care îl deserveau pe respectivul personaj. La 12 februarie 1344 Pavel, judele curții regale (*iudex curiae*) a cerut și a obținut de la Clement al VI-lea, un canonicat la Oradea pentru preotul Benedict, al lui Ilie Folkos⁴⁸. Benedict era capelanul judelui și putea să păstreze și biserica parohială din Folkos, din dieceza Veszprém.

Diferiții clerici, episcopi și arhiepiscopi ai Ungariei, au intervenit de multe ori, la papă pentru a-și impune apropiatăii sau rudele în posturi de canonici. De la această practică, devenită regulă, nu a fost exclusă nici dieceza Oradei. Astfel, la 13 februarie 1344 episcopul Vitus de Nitra obținea de la Clement al VI-lea, un canonicat la Oradea pentru Benedict al lui Ivassa, arhidiacon de Kemenick, din dieceza de Zagreb⁴⁹. Nicolae, prepozitul bisericii de Strigoniu a cerut și a obținut de la papă, la 17 februarie 1344, un canonicat la Oradea, pentru Pavel al lui Pavel, caracterizat ca *învățat în dreptul canonic*⁵⁰. Acesta mai avea un canonicat și o prebendă la Strigoniu, pe care le poate păstra în continuare⁵¹. Ladislau, arhiepiscopul de Calocsa a intervenit la 9 octombrie 1344 pe lângă Clement al VI-lea de la care a obținut o demnitate în ierarhia capitlului oradean pentru nepotul său, Petru al lui Marcu. Acesta deținea un canonicat în așteptarea prebendei la Oradea, două canonicate și prebende la Zagreb și Vác, precum și funcția de custode la Vác⁵².

Canonicatele nu sunt singurele beneficii ecleziastice, care au fost trecute în rezerva papală de pontifii francezi. Printre aceste slujbe se aflau și cele de rector al unor altare. La 21 martie 1345 Clement al VI-lea acorda magistrului, Gerald de Marmarando (Marmande, localitate în sud-vestul Franței), beneficiul altarului Sf. Cosma și Damian din dieceza de Oradea⁵³. Beneficiarul era doctor în dreptul canonic⁵⁴ și a putut primi această slujbă datorită decesului fostului deținător, Ladislau al lui Matia, mort la curtea papală. Gerald de Marmarando putea păstra canonicatele din capitlurile bisericilor din Urgel și Laon⁵⁵.

Eliberarea unui canonicat și a unei prebende se putea face și prin numirea unui deținător într-o demnitate ecleziastică importantă. În acest caz, arhiepiscopul sau episcopul era obligat să renunțe la canonicatul respectiv. Un astfel de caz s-a petrecut și în cazul diecezei de Oradea. La 24 septembrie 1345 Clement al VI-lea acorda lui Ștefan al lui Laurențiu, cleric de Bács, în arhidieceza de Calocsa, un canonicat la Oradea, rămas liber după ce fostul deținător al acestuia, Dumitru a fost ales episcop de Oradea⁵⁶.

Canonicatele bisericii de Oradea au fost vizate de personaje importante. La 25 septembrie 1345, Guillaume, cardinal diacon al bisericii Santa Maria in Cosmedin, nepotul papei Clement al VI-lea, obține de la unchiul său, un canonicat la Oradea, fiindu-i îngăduit

⁴⁵ *Ibidem*, p. 254.

⁴⁶ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 306.

⁴⁷ DIR C, XIV, IV, p. 254; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 308.

⁴⁸ *Ibidem*, p. 170; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 306.

⁴⁹ *Ibidem*, p. 171; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 306.

⁵⁰ *Ibidem*, p. 173.

⁵¹ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 306.

⁵² DIR C, XIV, IV, p. 212; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 307.

⁵³ *Ibidem*, p. 233.

⁵⁴ Veress Endre, *op. cit.*, p. 395.

⁵⁵ DIR C, XIV, IV, p. 234.

⁵⁶ *Ibidem*, p. 255; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 307.

să păstreze și arhidiaconatul de Torontal din dieceza de Cenad⁵⁷. Documentul papal, care conține aceste dispoziții oferă date interesante asupra percepției locale a politicii beneficale a pontifilor francezi. Astfel, cunoaștem că numirea cardinalului în cele două posturi (arhidiacon de Torontal și canonic la Oradea) a fost mai veche (nu se precizează când). Înalțul prelat a administrat cele două beneficii prin împuterniciți. La o dată neprecizată papa a retras cardinalului cele două beneficii, dar reprezentanții acestuia au continuat să le păstreze. În acest context *împuterniciții numitului cardinal au fost alungați, ba chiar izgoșiți, din porunca regelui Ungariei, timp de șapte luni din regatul Ungariei*⁵⁸. Cardinalul Guillaume cerea papei să îi reconfirme și să îi întărească cele două posturi ecleziastice.

Un alt personaj important care a vizat un loc de canonic la Oradea, a fost regina mamă Elisabeta. Aceasta dorea să-l recompenseze cu un astfel de oficiu pe medicul său. Astfel, la 28 septembrie 1345 ea cerea un canonicat și o prebendă la Oradea, pentru Ladislau al lui Andrei de Gubbio⁵⁹, italian, originar din Umbria. Medicul italian avea, însă, o problemă de incompatibilitate cu noua funcție. Nașterea sa a fost ilegitimă. Regina a obținut dezlegarea papei și la 29 septembrie, a emis bula de numire a medicului italian, menționând că a recurs la acest gest, *din cinstire pentru regina Ungariei*⁶⁰.

Numirea unui nou episcop, într-o dieceză era un bun motiv pentru acesta de a-și instala apropiații în posturile cheie de la nivelul ierarhiei capitulare. Această tendință a fost vizibilă și la nivelul episcopiei de Oradea, mai ales după numirea în fruntea diecezei a lui Dumitru. La 7 decembrie 1345 acesta a cerut și a obținut de la Clement al VI-lea numirea unui nou cantor, în persoana lui Ladislau al lui Gheorghe, care era deja canonic prebendar al acelei biserici⁶¹. Despre acesta se afirmă faptul că *a studiat și studiază de patru ani la Bologna, dreptul canonic*⁶². Numirea noului cantor nu a fost lipsită de probleme, candidatul urmând să se prezinte la Avignon, pentru a fi examinat de o comisie pontificală. Episcopul Dumitru l-a convins pe papă să anuleze această obligație, pretextând că Ladislau al lui Gheorghe se află la studii la Bologna, iar o asemenea călătorie ar fi primejdioasă și ar presupune multe cheltuieli. Tot la 7 decembrie 1345 episcopul Dumitru a obținut de la pontiful francez, numirea în importanta demnitate de prepozit al bisericii de Oradea, a lui Filip, fiul lui Boda de Târcaia⁶³ (jud. Bihor). Acesta era canonic la Oradea și trecea drept, cunosător al dreptului canonic. La momentul numirii, Filip îndeplinea demnitatea de cantor, la care trebuia să renunțe. Interesant este faptul că documentul papal de numire al lui Filip, afirmă că prepozitura bisericii de Oradea era liberă, prin renunțarea lui Bertrand, cardinal preot al bisericii Sf. Marcu din Roma. Deși nu avem bula de papală de numire a acestuia în importanta demnitate din dieceza orădeană, reiese foarte clar, că un cardinal al Bisericii Romane a deținut această funcție⁶⁴.

Deși nu face obiectul studiului nostru, considerăm că se impun o serie de precizări despre acest personaj. Bertrand de Deaux a fost o personalitate influentă la curia papală din Avignon. El și-a început cariera ecleziastică cu funcția de prepozit de Embrun, iar din 1322 devine auditor al palatului apostolic din Avignon. Din 1323 a fost ales episcop de Embrun. În 1335 papa Benedict al XII-lea îl numește legat apostolic în provincia pontificală Patrimoniul Sf. Petru (Italia). La 18 decembrie 1338, Bertrand de Deaux este creat cardinal, ajungând în 1340 decan al Sacrului Colegiu. A îndeplinit mai multe misiuni diplomatice pentru papalitate: în 1344 este legat apostolic în Catalonia, iar în 1346 în Regatul Siciliei⁶⁵. Legăturile sale cu dieceza de Oradea debutează la 15 septembrie 1339, când într-un document emis de capitlul orădean, ce adevărea faptul că Ladislau, comitele secuilor și comite de Cenad, Bistrița și Mediaș, împreună cu fiii săi, au donat capitlului din Alba Iulia

⁵⁷ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 308.

⁵⁸ DIR C, XIV, IV, p. 256.

⁵⁹ *Ibidem*, p. 258.

⁶⁰ *Ibidem*, p. 259; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 308.

⁶¹ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 304.

⁶² DIR C, XIV, IV, p. 276.

⁶³ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 303.

⁶⁴ DIR C, XIV, IV, p. 276-277.

⁶⁵ François Du Chesne, *Histoire de tous les cardinaux Français*, vol. I, Paris, 1660, p. 477-479.

moșia Cuci din comitatul Alba, în lista demnitarilor capitulari apare numele cardinalului, ocupând funcția de prepozit⁶⁶. Nu deținem informații despre o posibilă venire a cardinalului la Oradea, dar este cert faptul că atât capitlul, cât și episcopul orădean, doreau să-i atragă bunăvoința. Astfel, la 16 iunie 1345, capitlul și episcopul de Oradea cer și obțin de la papa Clement al VI-lea îngăduința de a-i plăti cardinalului, suma de 450 de florini pe an, pentru ocrotirea, care le-o arată, banii provenind din veniturile episcopale. Motivația acestei generoase plăți este arătată în documentul mai sus amintit: faptul că înaltul prelat a apărut și apără la Curia papală, drepturile episcopiei de Oradea⁶⁷. Episcopii de Oradea erau conștienți de poziția importantă ocupată de cardinal în cadrul ierarhiei pontificale, dorind menținerea legăturilor cu înaltul prelat. La 7 decembrie 1345, Dumitru, episcop ales de Oradea cerea și primea îngăduința de la papă, ca el și urmașii săi din episcopia Orăzii, să plătească lui Bertrand, cardinal preot al bisericii Sf. Marcu din Roma, o retribuție viageră de 450 de florini anual, pentru apărarea drepturilor episcopiei la Avignon⁶⁸.

Episcopul Dumitru a obținut o nouă numire de canonic la 7 decembrie 1345, când Clement al VI-lea a aprobat numirea lui Iacob, zis Nobilul, canonic de Buda, într-un post de canonic la Oradea, rămas liber prin renunțarea cardinalului Bertrand⁶⁹. Așadar, cardinalul Bertrand a fost prepozit al capitlului cathedral din Oradea, fiind singurul caz de acest fel din perioada papilor de la Avignon.

Spre sfârșitul pontificatului său, Clement al VI-lea a mai acordat o serie de canonicate la Oradea, la cererea unor prelați de diverse ranguri, atât pentru ei înșiși, cât și pentru apropiați ai acestora. La 10 septembrie 1346, Ștefan, arhiepiscopul de Calocsa a obținut de la papă, un canonicat și o prebendă la Oradea pentru Toma al lui Petru, prepozitul bisericii Sf. Laurențiu din Hay. Acesta era un apropiat al arhiepiscopului și deținea un canonicat și o prebendă în biserica Transilvaniei și i s-a promis o demnitate în această biserică, dar și un canonicat și o prebendă la Bács⁷⁰. Laurențiu trebuia să renunțe la prepozitura din Hay, care potrivit dorinței acestuia, trebuia să ajungă la ruda sa, Toma al lui Pavel⁷¹.

La 12 septembrie 1346 preotul Valentin al lui Petru din dieceza Transilvaniei cere și obține de la papă un post de canonic la Oradea⁷².

Un alt mare demnitar ecleziastic, care a intervenit la curie pentru o rudă a fost, Ioan episcopul de Veszprém. La 15 ianuarie 1347 el a obținut un canonicat la Oradea, pentru nepotul său, Petru al lui Desideriu, cleric din dieceza Cenadului⁷³. Această numire se încadrează în practica nepotismului, care a avut o răspândire largă în epoca papilor de la Avignon. Un personaj ajuns într-o poziție ecleziastică majoră avea mijloacele de a a-și impune rudele în posturi de canonici.

La 17 ianuarie 1347 Simion de Aurembert, cleric din dieceza Aquileia obține de la papă, un canonicat și o prebendă la Oradea, rămase libere în urma decesului canonicului Egidiu⁷⁴. Simion făcea parte din rândul clericilor săraci, iar deși a fost numit canonic la Oradea, niciun alt document nu-l mai menționează în această calitate. Cel mai probabil el nu a fost niciodată la Oradea și nici nu și-a putut lua în primire canonicatul⁷⁵.

La 12 iulie 1348 Ștefan arhiepiscopul de Calocsa a intervenit din nou la papă obținând un canonicat la Oradea, pentru Ioan al lui Martin⁷⁶. Acesta deținea un canonicat și o prebendă la Buda, precum și un canonicat, în așteptarea prebendei la Vác. La aceeași dată, prepozitul Ștefan de Buda a obținut un canonicat la Oradea pentru preotul Ioan al lui Ștefan de Satu Mare⁷⁷. Cel numit a mai primit un canonicat la Győr (12 iulie 1348), datorită

⁶⁶ DIR C, XIV, III, p. 512.

⁶⁷ DIR C, XIV, IV, p. 244.

⁶⁸ *Ibidem*, p. 278; *A váradi püspökség története II*, p. 42.

⁶⁹ *Ibidem*, p. 277; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 308.

⁷⁰ *Ibidem*, p. 316; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 309.

⁷¹ *Ibidem*, p. 317.

⁷² Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 309.

⁷³ DIR C, XIV, IV, p. 329; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 309.

⁷⁴ *Ibidem*, p. 330.

⁷⁵ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 308.

⁷⁶ DIR C, XIV, IV, p. 448; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 309.

⁷⁷ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 310.

intervenției arhiepiscopului de Caloccea. Același prepozit Ștefan de Buda a obținut la aceeași dată, un canonicat în așteptarea prebendei la Oradea, pentru clericul orădean, Petru al lui Benedict⁷⁸.

Un canonic putea interveni la papă pentru numirea sa într-un nou canonicat. La 15 octombrie 1348, Ioan canonic și lector al bisericii de Veszprém cerea și obținea de la papă un canonicat și o prebendă la Oradea, rămase vacante ca urmare a numirii lui Bonioan de Campello, ca episcop al Bosniei. Ioan a fost cleric în dieceza Nitra și mai deținea un canonicat și o prebendă la Strigoni⁷⁹.

Regina Elisabeta a Ungariei a dorit să-și gratifice unul dintre apropiați cu un post de canonic la Oradea. Astfel, la 8 aprilie 1350, ea a obținut de la papă un asemenea post pentru Dumitru de Mariad, custodele vistieriei reginei⁸⁰. Ulterior la 11 iulie 1351 regina Elisabeta obținea pentru protejatul ei și o slujbă de prepozit⁸¹.

Considerații finale. Clement al VI-lea a fost cel care a promovat cea mai intensă politică beneficală în dieceza de Oradea, dintre toți papii francezi. Bilanțul politicii beneficale a lui Clement al VI-lea raportat la dieceza orădeană este unul impresionant. În perioada pontificatului său el a numit 23 de canonici, în contextul în care, potrivit statutelor capitlului, numărul total al clericilor era de 24. Această masivă implicare dovedește perfecționarea sistemului politicii beneficale pus la punct de papii francezi, mecanism care a acționat cu destulă precizie și la granița lumii creștine. Analiza actelor papale, care prezintă politica beneficală a lui Clement al VI-lea în cadrul diecezei de Oradea impune o serie de considerații. Astfel, se observă că papa era instanța supremă ecleziastică, care numea sau confirma într-un anumit post. Candidații la canonicat erau propuși și sprijiniți de o puternică autoritate locală (rege, regină, arhiepiscop, episcopi etc.). Pentru ca un astfel de candidat să-și exercite funcția în mod canonic se impunea girul papal. În legătură cu cei numiți aceștia erau apropiați, chiar rude ale unor importante personaje laice și ecleziastice ale Ungariei. Se observă faptul că cei mai numeroși erau localnici, cel mai probabil maghiari (18), dar au existat și elemente străine: italiene (3), franceze (1) sau cehe (1). Acest fapt relevă faptul că dieceza Oradei era conectată profund la spațiul catolic European, având contacte mai ales cu spațiul italian.

Anexă

Canonici numiți de papa Clement al VI-lea la Oradea

Nr. crt.	Numele canonicului	Persoana care a intervenit pentru el	Anul numirii	Alte informații și observații
1	Ladislaw de Zekereș	Cardinalul Bertrand, fostul episcop de Oradea, Andrei, Toma, fostul voievod al Transilvaniei	21 august 1342	Cleric în dieceza Transilvaniei. În 1345 primește și o demnitate neprecizată la nivelul capitlului catedral
2	Bonioan de Campello		24 noiembrie 1342	Personaj important la curtea regală angevină, fost capelan al regelui Carol Robert, ambasador al lui Ludovic I. Mai deținea un canonicat la Cenad și postul de arhidiacon de Arad. În 1348 devine episcop de Bosnia

⁷⁸ DIR C, XIV, IV, p. 449; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 309.

⁷⁹ Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 310.

⁸⁰ DIR C, XIV, IV, p. 535; Bossányi Árpád, *op. cit.*, p. 310.

⁸¹ DRH C, X, p. 43.

3	Ladislau, paroh de Cristian, cleric al diecezei de Praga	Ludovic I de Anjou	7 mai 1343	Era preceptorul ducelui Ștefan de Anjou, fratele regelui Ungariei. Mai avea un canonicat la Győr, un beneficiu cu păstorirea sufletelor în Transilvania, primind și o demnitate în cadrul capitlului orădean
4	Andrei al lui Emeric de Debreu	Ludovic I de Anjou	7 mai 1343	Mai deținea un beneficiu cu păstorirea sufletelor la Vác
5	Gal al lui Benedict, canonic de Pécs	Ștefan, episcop ale de Cenad	26 mai 1343	Beneficiarul era nepotul episcopului. Mai avea un canonicat la Pécs. Cu ocazia numirii la Oradea i se dă dreptul la o demnitate, când va fi liberă
6	Ștefan al lui Luca, cleric din diceza Agria	Toma, comite de Ujvár	15 februarie 1344	Beneficiarul era nepotul comitelui și deținea încă 3 canonicate în bisericile din Transilvania, Zagreb și Veszprém. În 1345 primește o demnitate în capitlul orădean.
7	Benedict al lui Ilie Folkos din dieceza Veszprém	Pavel, judele curții regale	12 februarie 1344	Beneficiarul era capelanul judeului și putea păstra biserica parohială din Folkos.
8	Benedict al lui Ivassa, arhidiacon de Kemenik din dieceza Zagreb	Vítus, episcop de Nitra	13 februarie 1344	
9	Pavel al lui Pavel	Nicolae, prepozitul bisericii din Strigoniu	17 februarie 1344	Beneficiarul era caracterizat: <i>învățat în dreptul canonic</i> și deținea încă un canonicat la Strigoniu
10	Ștefan al lui Laurențiu, canonic de Bács		24 septembrie 1345	Beneficiarul primește canonicatul, care a aparținut înainte episcopului Dumitru
11	Ladislau de Győr	Pavel de Gara, ambasadorul regelui Ungariei la Avignon	15 septembrie 1345	Beneficiarul era fratele ambasadorului
12	Guillaume de La Jugié, cardinal diacon de Santa Maria in Cosmedin		25 septembrie 1345	Beneficiarul era nepotul lui Clement al VI-lea și putea păstra arhidiaconatul de Torontal și canonicatul de la Cenad
13	Ladislau al lui Andrei de Gubbio	Regina mamă Elisabeta	28 septembrie 1345	Beneficiarul era medicul personal al reginei, italian de origine
14	Iacob zis Nobilul, canonic de Buda	Dumitru episcopul ales de Oradea	7 decembrie 1345	Beneficiarul primește canonicatul la care renunțase cardinalul Bertrand

15	Toma al lui Petru, prepozitul bisericii Sf. Laurențiu din Hay	Ștefan, arhiepiscop de Calocea	10 septembrie 1346	Beneficiarul mai avea câte un canonicat în Transilvania și la Bács, dar trebuia să renunțe la prepozitura din Hay.
16	Valentin al lui Petru, cleric din dieceza Transilvaniei		12 septembrie 1346	
17	Petru al lui Desideriu, cleric din dieceza de Cenad	Ioan, episcop de Veszprém	15 ianuarie 1347	Beneficiarul era nepotul episcopului din Veszprém
18	Simion de Aurembert, cleric din dieceza Aquileia		17 ianuarie 1347	
19	Ioan al lui Martin	Ștefan, arhiepiscop de Calocea	12 iulie 1348	Beneficiarul mai deținea canonicate la Buda și Vác
20	Ioan al lui Ștefan de Satu Mare	Ștefan, prepozitul de Buda	12 iulie 1348	Beneficiarul mai deținea un canonicat la Győr
21	Petru al lui Benedict, cleric din dieceza de Oradea	Ștefan, prepozit de Buda	12 iulie 1348	
22	Ioan al lui Andrei canonic și lector de Veszprém		15 octombrie 1348	Beneficiarul primește canonicatul, care aparținuse lui Bonioan de Campello
23	Dumitru de Mariad	Regina Elisabeta	8 aprilie 1350	Beneficiarul era custodele vistieriei reginei